

This question paper consists of 31 questions and 8 printed pages.
આ પ્રશ્નપત્રમાં 31 પ્રશ્નો અને 8 છપાયેલાં પૃષ્ઠો છે.

Roll No.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

રોલ નંબર

Code No. 46/S/A/G
કોડ નં.

GUJARATI
(ગુજરાતી)
(207)

Day and Date of Examination
(પરીક્ષાનો વાર અને તારીખ)

_____

Signature of Invigilators
(નિરીક્ષકની સહી)

1. _____

2. _____

સામાન્ય નિર્દેશ :

- 1 વિદ્યાર્થી તેનો રોલ નંબર પ્રશ્નપેપરના પહેલા પાને લખે.
- 2 પહેલાં પ્રશ્નપેપરને ચેક કરી લેવું. પ્રશ્નપત્રમાં આપેલાં કુલ પાનાં અને પ્રશ્નોની સંખ્યા એટલી જ છે જેટલી પ્રથમ પાનાં ઉપર છે તે જોઈ લેવું અને પ્રશ્નો ક્રમવાર છે કે નહીં તે ચેક કરી લેવું.
- 3 ઓબ્જેક્ટિવ પ્રશ્નોના વિકલ્પો દા.ત. (A), (B), (C) અથવા (D) માંથી જે ઉત્તર લખવો હોય તેને આપેલી ઉત્તર પુસ્તિકામાં લખવો.
- 4 ઓબ્જેક્ટિવ પ્રશ્નોની સાથે બધા પ્રશ્નોના ઉત્તર નિર્ધારિત કરેલા સમયમાં આપવા. ઓબ્જેક્ટિવ પ્રશ્નો માટે અલગથી સમય નહીં આપવામાં આવે.
- 5 ઉત્તર પુસ્તિકામાં નિર્દેશ કરેલ સ્થાન સિવાય બીજા કોઈ પણ સ્થાને રોલ નંબર તથા અન્ય ચિહ્ન લખવાથી પરીક્ષાર્થીને અયોગ્ય ઠરાવવામાં આવશે.
- 6 પોતાની ઉત્તર પુસ્તિકા પર પ્રશ્નપેપરની કોડ સંખ્યા 46/S/A/G લખવી.

GUJARATI
(ગુજરાતી)
(207)

સમય : 3 કલાક

પૂર્ણાંક : 100

નોંધ :

- (1) બધા પ્રશ્નો અનિવાર્ય છે અને પ્રત્યેક પ્રશ્નની સામે અંક આપેલા છે.
- (2) વસ્તુનિષ્ઠ પ્રશ્નો માટે એક-એક અંક નિર્ધારિત છે.
- (3) વસ્તુનિષ્ઠ પ્રશ્નોત્તર લખવા માટે વધારાનો સમય આપવામાં નહીં આવે. બધા પ્રશ્નો આપેલા સમયમાં એક સાથે કરવાના છે.

- 1 કાનુડાએ કયું તોફાન નહોતું કર્યું તે જણાવો. ૧
(A) શીકું ફોડવું (B) ફર્નિચર તોડવું
(C) માખણ ઢોળવું (D) માખણ ખાવું
- 2 મારી વ્યાયામશાળામાં નાયકને શાનું નિમંત્રણ મળ્યું ? ૧
(A) લગ્નમાં જવાનું (B) જમવાનું
(C) રમવાનું (D) વ્યાયામ કરવાનું
- 3 નીચેના વિકલ્પોમાં સાચી જોડણી કઈ ? તે લખો. ૧
(A) પરદિક્ષણ (B) પૃદક્ષણ
(C) પ્રદક્ષણ (D) પ્રદક્ષણ
- 4 'એક પ્રશ્ન' પાઠમાં ન્યાય કરવા કોને બોલાવ્યાં ? ૧
(A) મોટાભાઈને (B) બાને
(C) બહેનને (D) હીરાને
- 5 'મુક્તક'ના કવિ કોણ છે ? ૧
(A) મકરંદ દવે (B) ઈશ્વર પેટલીકર
(C) ઝવેરચંદ મેઘાણી (D) બરકત વિરાણી

- 6 ઢોળીનો તહેવાર _____ ઋતુમાં આવે છે. ૧
 (A) વસંત (B) શરદ
 (C) ગ્રીષ્મ (D) હેમંત
- 7 પતંગિયું અને ચંબેલીમાં કવિ કોને ઘેલી કહે છે ? ૧
 (A) રાણીને (B) પતંગિયાને
 (C) ચંબેલીને (D) પરીને
- 8 'સોયનું નાકું' પાઠમાં થયેલ સભામાં પ્રમુખ સ્થાન કોણે લીધું ? ૧
 (A) ભાઈબંધે (B) નોકરે
 (C) ચિત્રગુપ્તે (D) નંદનંદન શેઠે
- 9 પીળકના સ્વર માટે કઈ ઉપમા આપવામાં આવી છે ? ૧
 (A) ઓગળેલા માખણ જેવી (B) મધમીઠી
 (C) ચંદ્રની ચાંદની જેવી (D) પ્રભાતનાં કિરણો જેવી
- 10 વિનુ માંકડ કયા પ્રકારના નિષ્ણાત ફિલ્ડર હતા ? ૧
 (A) ગલીના (B) સિલી પોઈન્ટના
 (C) સ્લિપ અને શોર્ટલેગની જગ્યાના (D) ફાઈન લેગના
- 11 'પુષ્પતણી પાંદડીએ' - અલંકાર ઓળખો. ૧
 (A) વર્ણાનુપ્રાસ (B) ઉત્પ્રેક્ષા
 (C) રૂપક (D) ઉપમા
- 12 ઉત્તરાયણ પછી સૂર્ય કઈ દિશા તરફ ગતિ કરે છે ? ૧
 (A) પૂર્વ (B) પશ્ચિમ
 (C) ઉત્તર (D) દક્ષિણ

- 13 નંદનંદન શેઠની સ્મૃતિમાં શું બનાવવાનું નક્કી થયું ? ૧
 (A) ઈમારત (B) સ્મારક
 (C) ચબૂતરો (D) ચોક
- 14 કવિએ 'પરી' માટે કયું વિશેષણ વાપર્યું છે ? ૧
 (A) મલકંતી (B) દમયંતી
 (C) મહકંતી (D) લાજવંતી
- 15 અનાજના વેપારી કેટલું અનાજ વેચે છે ? ૧
 (A) કિલો-કિલો (B) મણ-મણ
 (C) પાંચ કિલો (D) શેર-શેર
- 16 ગાંધીજીને ટોળામાંથી કોણે બચાવ્યા ? ૧
 (A) નાથૂરામ ગોડસેએ (B) નહેરુજીએ
 (C) મિ. એસકમ્બેએ (D) રૂસ્તમજીએ
- 17 'પર્વતને ઊંચકનાર' માટે યોગ્ય શબ્દ બતાવો. ૧
 (A) પર્વતારોહક (B) પર્વતધારી
 (C) પર્વતાધિપતિ (D) ગિરધારી
- 18 કયા કવિનું ઉપનામ 'સુન્દરમ્' છે ? ૧
 (A) નરસૈંયો (B) પ્રેમાનંદ
 (C) ત્રિભુવનદાસ લુહાર (D) નર્મદ
- 19 'ઉર'નો સાચો પર્યાય શોધીને લખો. ૧
 (A) ઉદાર (B) હૈયું
 (C) કુરબાન (D) મેરું
- 20 'ત્યારે જાણી અનહદ ગતિ, નાથ મારા, તમારી'. પંક્તિ કયા કાવ્યની છે ? ૧
 (A) મન નો ડગે (B) જૂનું પિયરઘર
 (C) અદીઠો સંગાથ (D) અતિજ્ઞાન

- 21 (ક) નીચે આપેલા સવાલોના જવાબ આપો : (ગમે તે ત્રણ) ૬
- શંકરલાલે કહેલા શબ્દોની દેવશંકર પર શી અસર થઈ હતી ?
  - ગૌરી કોણ હતી ? તેણે પોતાનો કયો દાવો રજૂ કર્યો હતો ?
  - શિયાળાની સવારનું વર્ણન 'સૂર્યનું સેવન' પાઠના આધારે કરો.
  - યાત્રાધામ પ્રયાગરાજનું મહત્ત્વ વર્ણવો.
  - અખાડાના સંચાલકે લેખક વિશે શું-શું કહ્યું હતું ?
- (ખ) નીચે આપેલા સવાલોના જવાબ એક વાક્યમાં લખો : (ગમે તે ત્રણ) ૩
- સૂર્ય કોની પાસે નાજુક બની જાય છે ?
  - કુદરતમાં નવું ચેતન ક્યારે આવે છે ?
  - મિ. ચેમ્બરલેને શા માટે તાર કર્યો હતો ?
  - 'મારી મા' પાઠની નાયિકાએ કઈ ડિગ્રી મેળવી હતી ?
  - ચિત્રગુપ્તને નંદનંદન શેઠના કયા બે દુર્ગુણો જણાઈ આવ્યા ?
- 22 (ક) નીચે આપેલા સવાલોના જવાબ લખો : (ગમે તે ત્રણ) ૬
- 'તડકો' કાવ્યનો મુખ્ય ભાવ સમજાવો.
  - કાનુડાની બાળલીલાઓનું વર્ણન કરો.
  - અખાએ 'છપ્પા'માં કયાં ત્રણ દાંભિક આચરણો કહ્યા છે ?
  - 'કોણ' કાવ્યના આધારે પ્રકૃતિમાં ઈશ્વર કયા-કયા રૂપે વસેલો છે ? સ્પષ્ટ કરો.
  - 'જગત નાગરિક' શબ્દ દ્વારા કવિ શું સૂચવે છે ?
- (ખ) નીચે આપેલા સવાલોના જવાબ એક વાક્યમાં લખો : (ગમે તે ત્રણ) ૩
- 'અવસાન-સંદેશ' કાવ્યમાં કવિ જગતનો કયો નિયમ દર્શાવે છે ?
  - ચંબેલી પતંગિયા પાસે શું માંગે છે ?
  - તડકાને કોના જેવો અટલ કહ્યો છે ?
  - કવિના સૂતેલા મનને કોણ જગાડી ગયું ?
  - 'એ લોકો' કાવ્યના કવિને શું થવું છે ?

- 23 (ક) નીચેનાં વાક્યો કોણ કોને કહે છે ? (ગમે તે ત્રણ લખો) ૩
- (i) “ઓ હો ! આ કોલાહલ શો ? યુરોપનું યુદ્ધ ભજવો છો કાંઈ ?”
- (ii) “તમારે ગામથી કોઈ બાઈ આવ્યા છે. એ તમારા પાડોશણ છે ?”
- (iii) “તમે તો કાળાબજાર સંહારક સમિતિમાં હતાં, ખરું ને ?”
- (iv) “ફ્રેન્ચ સાહેબ, કૂદશો નહિ, આ ટાવર ક્યાં ઈંટોનો બનાવ્યો છે.”
- (v) “કીર્તિ તો મને એટલી મળી કે મારે એને ખરીદવા જવું નહોતું પડતું.”

- (ખ) ગમે તે બે કાવ્યપંક્તિઓનું ભાવસૌંદર્ય સ્પષ્ટ કરો : ૬
- (i) “ફાંટું ભરીને સોનું સૂરજનું ભરો હવે,
પાછા ફરી ન આવશે તડકા વસંતના.”
- (ii) “હરિ કૃપાથી મમ લેખ ચિત્રથી,
જીવતો છઉં હું દમથી.”
- (iii) “તગતગતો આ તડકો,
ચારે કોર જુઓને કેવી ચગદાઈ ગઈ છે સડકો.”

- 24 મુદ્દાસર ઉત્તર લખો : (ગમે તે બે) ૬
- (i) “સોયનું નાકું” શીર્ષકની સાર્થકતા.
- (ii) નાયક અને પહેલવાન વચ્ચેની કુસ્તીના દાવપેચ.
- (iii) “ઈંટોએ મારા જીવનમાં સાત રંગ પૂર્યા છે”; વિધાનનો મર્મ સમજાવો.

- 25 ગમે તે એક વિષય પર આશરે ૨૦૦ શબ્દોમાં નિબંધ લખો : ૧૦
- (ક) મારા શૈશવનાં સંસ્મરણો
- (ખ) વૃક્ષોનું જતન, આબાદ વતન
- (ગ) ઉનાળાની બપોર
- (ઘ) લોખંડી મહાપુરુષ : સરદાર પટેલ
- (ડ) જીવનમાં રમતગમતનું મહત્ત્વ

26 તમારી નાની બહેનને અભ્યાસનું મહત્વ બતાવતો પત્ર લખો.

૮

અથવા

તમે રહો છો તે વિસ્તારમાંથી ગંદકી દૂર કરવા તમારા શહેરની મ્યુનિસિપાલિટીના મુખ્ય અધિકારીને સંબોધી અરજી લખો.

27 ગમે તે એકનો વિચાર-વિસ્તાર કરો :

૬

(ક) આચાર એ જ પ્રચારનું શ્રેષ્ઠ માધ્યમ છે.

(ખ) સિદ્ધિ તેને જઈ વરે, જે પરસેવે નહાય.

28 નીચેનો ગદ્યખંડ ધ્યાનથી વાંચો અને આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો :

૫

ગદ્યખંડ :

સ્ત્રીઓને પોતાનાં કામકાજમાં વ્યવસ્થા રાખવાની ટેવ તથા સર્વ વ્યવહારમાં દૂરંદેશીપણું એ ગુણ ઘણા ઉપયોગી છે. તે ઉપરાંત કરકસરની ટેવ પણ અમૂલ્ય છે. એ સર્વ જેથી વધે તેવા શિક્ષણનો તેને ઘણો ઉપયોગ હોવા છતાં સ્ત્રી-પુરુષ બન્નેના વ્યાપાર સાધારણ રીતે જ જુદા હોવાથી સ્ત્રી-પુરુષનાં શિક્ષણ અમુક વય સુધી એક હોઈ શકે, પણ પછી તે જુદું પડવું જોઈએ. સુશિક્ષિત માતાઓ આ પ્રમાણે પેદા થાય છે. તેમ થવાથી દેશની ઉન્નતિનાં બીજ રોપાય છે. જે-જે દેશ પાયમાલ થયા છે તે-તે દેશમાં સ્ત્રી શિક્ષણ ઉપર લોકોએ ધ્યાન ન આપવાથી તેમ થયું છે, માટે સ્ત્રીની ઉન્નતિમાં જ સર્વની ઉન્નતિ છે એમ જાણી જેમ બને તેમ દેશમાં સ્ત્રીસન્માનની વૃદ્ધિ થાય એવો પ્રયત્ન સર્વેએ કરવો જોઈએ.

પ્રશ્નો :

- (i) સ્ત્રીઓની કઈ ટેવ અમૂલ્ય છે ?
- (ii) સુશિક્ષિત માતાઓ કેવી રીતે પેદા થાય છે ?
- (iii) કયા દેશો પાયમાલ થાય છે ?
- (iv) સુશિક્ષિત માતાઓ પેદા થવાથી શું થાય છે ?
- (v) ગદ્યખંડને યોગ્ય શીર્ષક આપો.

- 29 એક કોલોનીમાં 600 વ્યક્તિઓ રહે છે. તેમાંથી 300 વ્યક્તિઓ નોકરી કરે છે, 150 વ્યક્તિઓ પોતાનો વ્યવસાય કરે છે, 75 વ્યક્તિઓ નાના-મોટા દુકાનદારો છે અને બાકી રહેલા દૈનિક રોજી પર જતાં મજૂરો છે. આ વર્ગીકરણને ટકાવારીમાં વર્તુળ આલેખ દ્વારા રજૂ કરો. ૩
- 30 સૂચના મુજબ લખો :
- (ક) વિરુદ્ધાર્થી લખો : (ગમે તે બે) ૨
પાપ, સહિષ્ણુ, આથમે, દયાળુ
- (ખ) સમાનાર્થી લખો : (ગમે તે બે) ૨
વાદળ, રવિ, ભયાનક, ધ્વનિ
- (ગ) સંધિ કરો : (ગમે તે બે) ૨
પૂર્ણ+આહુતિ, સુ+આગત, પ્રતિ+એક, તત્+ગુણ
- (ઘ) રૂઢિપ્રયોગોના અર્થ લખો : (ગમે તે બે) ૨
અવળા ધંધા કરવા, મૂછે તાવ દેવો, નબળી રગ હાથ આવવી, મનમાં વસી જવું.
- (ઙ) શબ્દસમૂહ માટે એક શબ્દ લખો : (ગમે તે બે) ૨
જે સૌને સમાન દષ્ટિએ જુએ,
કોઈને પહોંચાડવા માટે સોંપાયેલી વસ્તુ,
વડની ડાળીમાંથી ફૂટીને લટકતું મૂળ
- 31 નીચેના મુદ્દા ધ્યાનપૂર્વક વાંચી તે પરથી વાર્તા લખો : ૫
એક શિલ્પી — મૃત્યુની આગાહી — પોતાના જ જેવાં છ પૂતળાં બનાવવાં — યમદૂતનું આગમન — મૂંઝવણ — યુક્તિ — ‘હા, એક ભૂલ કરી છે’ એમ બોલવું — શિલ્પીનો પ્રશ્ન, ‘કઈ ભૂલ ?’ — ‘બસ આ જ ભૂલ’ — શિલ્પી પકડાઈ જવો — ઉપદેશ.

